

Електронне "Державне управління: удосконалення та розвиток". URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/9_2018/22.pdf.

3. Ігнатєва І. А., Сидоренко Т. М. Удосконалення системи стратегічного управління персоналом сучасного підприємства. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2012. № 6. С. 294–298.

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

***СТЕПАНЕНКО Т.О., КАНДИДАТ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА***

Особливої актуальності в сучасних умовах стає розробка таких механізмів регулювання земельних відносин в Україні, які б, з одного боку, не перешкождали ринковій саморегуляції економіки і, з іншого боку, дозволяли ефективно досягнути головної задачі регулювання – сформувати стає в екологічному та соціально-економічному відношеннях землекористування.

Слід зазначити, що питання ринку земель на сучасному етапі розвитку земельних ресурсів є не тільки економіко-правовим, а й соціальним та політичним. За останній час особливо значення набуло питання державної політики у сфері земельних відносин. Були прийняті ряд нормативно-правових актів, які виражають регулювання ринкового механізму для регулювання економікою.

З прийняттям Конституції України створено необхідну правову базу для формування земельного законодавства. Конституція України визнала землю основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Однак чинне законодавство до цього часу повністю не визначило механізмів і інструментів цієї особливої охорони. Що ж стосується заходів по охороні земельного фонду, то, крім прийняття Закону України «Про охорону земель» [1], суттєвих змін не відбулося. Державної програми використання і охорони земель досі не затверджено. Централізація частини коштів земельного податку на охорону земель, що передбачалася Законом України «Про плату за землю», відмінена. Суттєво скорочено обсяги державного фінансування землевпорядних і землеохоронних робіт.

Як відомо, одним із основних принципів забезпечення обґрунтованості регулювання земельних відносин є цільове використання земель. Віднесення земель до певної категорії і переведення їх з однієї категорії в іншу є важливим фактором організації раціонального та екологобезпечного землекористування, захисту державою прав на землю.

Затвердження проектів землеустрою сьогодні можна трактувати двояко: або як пов'язане з наданням і вилученням земель, або ж як самостійну дію щодо зміни цільового призначення земель.

Відсутня актуалізована планово-картографічна база в межах адміністративних районів або колишніх територій сільських рад щодо розташування і належності ділянок власникам, орендодавцям, земель резервного фонду і запасу, невитребуваних паїв та ділянок відумерлої спадщини. Подрібнене розосереджене землекористування вимагає негайної консолідації, утворення земельних масивів, які б забезпечили привабливість інвестицій в аграрний сектор та належні умови господарювання.

Без запровадження регульованого державою обігу земель сільськогосподарського призначення завдання щодо консолідації земель і збільшення інвестицій в аграрний сектор реалізувати неможливо.

Слід наголосити, що суттєву роль у процесі регулювання відіграють фінансові інститути через застосування системи податків та субсидій, щоб привести, наприклад, суспільні витрати у відповідність до приватних. Таким чином, можна виправдати дії, які спрямовані на захист навколишнього середовища, незалежно від типу господарювання [2].

Платня за землю – головний елемент управління земельними ресурсами ефективного розвитку економіки. Тому при її встановленні доцільно відмовитися від пільг, які при масовому їх застосуванні призводять до порушення основ економічного механізму регулювання земельних відносин. Система платежів повинна орієнтувати землекористувачів на зниження землемності виробництва шляхом інтенсивнішого використання земель, запобігати незаконним оборотом із землею, сприяти посиленню захисту прав власників шляхом стабілізації економічних відносин у сфері землекористування, обмежувати вилучення продуктивних ділянок для несільськогосподарських потреб [3, с. 11].

Основними методами економічного регулювання земельних відносин (економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель) у сільському господарстві є фінансово-кредитне

регулювання (кредитне, податкове, бюджетне), підтримка доходів товаровиробників, звільнення від плати за земельні ділянки [4, с. 11].

У випадках, коли землевласники або землекористувачі пошкоджують або знищують контурно-меліоративну організацію території; порушують ґрунтозахисні технології вирощування сільськогосподарських культур, не проводять догляд за захисними лісосмугами та нагляду за гідротехнічними протиерозійними спорудами тощо, що призводить до зниження загального показника еколого-агрохімічної оцінки землі (в балах), доцільно застосовувати до них економічні санкції. Економічні санкції застосовуються у формі оплати вартості робіт з відновлення за свій рахунок або штрафів [5].

Тож, під економічним регулюванням земельних відносин у сільському господарстві слід розуміти складову процесу регулювання земельних відносин, метою якої є досягнення встановлених цілей регулювання шляхом формування такого економічного середовища, яке б забезпечувало прояв повною мірою об'єктивних економічних законів та реалізацію приватних і суспільних інтересів.

Література.

1. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. *Законодавство України* : база даних / Верх. Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/962-15/page> (дата звернення: 29.09.2020).

2. Інституціоналізація природно-ресурсних відносин: [колективна монографія] / за заг. ред. д.е.н., проф., академіка НААН України М.А. Хвесітка. К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку», 2012. 400 с.

3. Кулинич П.Ф. Правові засади врегулювання майнових та земельних питань у реформованих сільськогосподарських підприємствах. Економічні реформи сьогодні, 2005. № 31. С. 39–43.

4. Бойко Л.М. Теоретичні аспекти економічного регулювання земельних відносин у сільському господарстві. *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2015. № 9 (171). С. 8–14.

5. Економічне стимулювання власників землі та землекористувачів за раціональне використання і охорону земель. К.: ІАЕ УААН, 2003. 28 с.